

ประกาศมหาวิทยาลัยนเรศวร
เรื่อง แนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี
มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. ๒๕๖๓

ตามที่ มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ ประกอบกับเพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการที่เป็นไปตามหลักสากล และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อยกระดับความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานภายในมหาวิทยาลัย เช่น นิสิต คณาจารย์ นักวิจัยและบุคลากรภายนอกที่มารับบริการ เป็นต้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. ๒๕๓๓ จึงเห็นสมควรให้กำหนดแนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี มหาวิทยาลัยนเรศวร ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยนเรศวร เรื่อง แนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยนเรศวร

“ส่วนงาน” หมายความว่า คณะ สถาบัน วิทยาลัย ที่จัดตั้งตาม พระราชกฤษฎีกา หมายถึงถึง คณะ สถาบัน สำนัก วิทยาลัย และหน่วยงานอื่นๆ ที่จัดตั้งโดยอำนาจสภา มหาวิทยาลัย

“ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย” หมายความว่า พนักงานมหาวิทยาลัย ข้าราชการและลูกจ้างของส่วนงานซึ่งปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย ลูกจ้างมหาวิทยาลัย อาจารย์ นักวิจัย/นักวิจัยร่วม และนิสิต/นักศึกษาของมหาวิทยาลัย

“บุคลากรภายนอก” หมายความว่า บุคคลที่ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยนเรศวรที่เข้ามาในพื้นที่มหาวิทยาลัยนเรศวรรับผิดชอบ

“การปฏิบัติงาน” หมายความว่า การดำเนินการเรียน การสอน การวิจัย การทดสอบ การฝึกอบรม ตลอดจนการทำงานและการให้บริการทุกด้านในสายงานวิชาการและในสายงานสนับสนุนของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยและบุคลากรภายนอก

“ห้องปฏิบัติการ” หมายความว่า ห้องปฏิบัติการทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ ห้องปฏิบัติการทางวิศวกรรมและเทคโนโลยี ห้องปฏิบัติการแปรรูปอาหาร ห้องปฏิบัติการสัตว์ทดลอง โรงเรือนและแปลงเกษตรกรรมพืชและสัตว์ ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์และสาธารณสุข ห้องปฏิบัติการทางเภสัชกรรมและเครื่องสำอาง หรือห้องปฏิบัติการอื่นใดที่มีการใช้สารเคมี วัตถุชีวภาพ และสิ่งส่งตรวจจากมนุษย์สัตว์และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

“ของเสียอันตราย” หมายความว่า ของเสียที่ไม่ใช่แล้วที่มีองค์ประกอบของสารที่ก่อให้เกิดอันตราย หรือ สารเคมีอันตราย เศษสิ่งของสิ่งปฏิกูล วัสดุ ที่ไม่ใช่แล้วหรือเสื่อมสภาพ ซึ่งอยู่ใน

สถานะของแข็ง ของเหลว หรือก๊าซ หรือของผสม รวมถึงภาชนะ บรรจุภัณฑ์ต่างๆ ซึ่งมี หรือปนเปื้อน หรือมีองค์ประกอบของสารอันตราย/วัตถุอันตรายที่อาจก่ออันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นหรืออนาคต หากได้รับการจัดการที่ไม่เหมาะสม

“อุบัติเหตุ (Incident)” หมายความว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดเป็นเหตุ นำไปสู่การเกิดเหตุการณ์เกือบเกิดอุบัติเหตุ (Near miss) หรืออุบัติเหตุ (Accident)

“เหตุการณ์เกือบเกิดอุบัติเหตุ (Near miss)” หมายความว่า เป็นเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ หรือเกือบได้รับบาดเจ็บ เจ็บป่วย เสียชีวิต หรือความสูญเสียต่อทรัพย์สิน สภาพแวดล้อมหรือสาธารณชน

“อุบัติเหตุ (Accident)” หมายความว่า เป็นเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่ไม่ได้คาดคิดไว้ ล่วงหน้า หรือขาดการควบคุม เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลให้เกิดการบาดเจ็บ เสียชีวิต หรือความเสียหายต่อทรัพย์สิน สภาพแวดล้อมหรือสาธารณชน

“คลังเก็บสารเคมี/ที่จัดเก็บสารเคมี” หมายความว่า สถานที่ หรือห้องเก็บ หรือตู้เก็บ สารเคมีของส่วนงาน

“ผู้รับผิดชอบดูแลที่จัดเก็บสารเคมี” หมายความว่า ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลจัดเก็บ สารเคมี ของส่วนงาน

แนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี โดยให้ส่วนงานที่มี ห้องปฏิบัติการที่มีการใช้สารเคมีควรดำเนินการ ดังนี้

ข้อ ๑ แจ้งรายละเอียดข้อมูลของห้องปฏิบัติการที่มีการใช้สารเคมีของส่วนงาน ตาม แบบฟอร์ม (NU-LSC๐๑) ผ่านผู้บริหารส่วนงานมาที่คณะกรรมการด้านมาตรฐานความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี มหาวิทยาลัยนเรศวร และขึ้นทะเบียนในระบบ ESPReL Checklist ของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ข้อ ๒ ให้ผู้รับผิดชอบดูแลห้องปฏิบัติการและผู้รับผิดชอบดูแลที่จัดเก็บสารเคมี ของส่วน งาน ดำเนินการบันทึกและปรับปรุงข้อมูลการครอบครองสารเคมี การเบิกจ่ายสารเคมี ลงในสารระบบ หรือฐานข้อมูลสารเคมีหรือเอกสารของส่วนงาน ให้มีความเป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ และรายงานให้ ผู้บริหารของส่วนงานทราบ

ข้อ ๓ ให้ผู้รับผิดชอบดูแลห้องปฏิบัติการและผู้รับผิดชอบดูแลจัดเก็บสารเคมีที่เป็นของ เสียอันตราย บันทึกข้อมูลของเสียอันตรายลงในสารระบบหรือฐานข้อมูลของเสียอันตราย และรายงานให้ ผู้บริหารของส่วนงานทราบ

ข้อ ๔ ให้ผู้รับผิดชอบดูแลห้องปฏิบัติการ แจ้งแนวปฏิบัติหรือข้อกำหนดวิธีการทำงานที่ เหมาะสมและปลอดภัยภายในห้องปฏิบัติการ ให้ผู้ใช้ห้องปฏิบัติการทุกคนทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน กรณีที่เกิดสภาวะการทำงานที่อันตรายและเกี่ยวข้องกับสารเคมี ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยในต่อ ผู้ปฏิบัติงานที่เป็นบุคลากรภายใน และภายนอก ทั้งในชีวิต ทรัพย์สิน และชื่อเสียงของส่วนงาน และ มหาวิทยาลัย

ข้อ ๕ ให้ผู้รับผิดชอบดูแลห้องปฏิบัติการและผู้รับผิดชอบดูแลที่จัดเก็บสารเคมี ของส่วน งาน ดำเนินการประเมินอันตรายและความเสี่ยงภายในห้องปฏิบัติการและคลังกลางเก็บสารเคมีเป็น ระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ และจัดการความเสี่ยง

ข้อ ๖ หากเกิดเหตุการณ์เกือบเกิดอุบัติเหตุ (Near miss) หรืออุบัติเหตุ (Accident) ให้ส่วนงานมีการรายงานและกระบวนการถอดบทเรียน พร้อมหามาตรการจัดการเพื่อการทำงานในเชิงป้องกันการเกิดเหตุการณ์เกือบเกิดอุบัติเหตุ (Near miss) หรืออุบัติเหตุ (Accident) ให้ผู้บริหารส่วนงาน คณะกรรมการด้านมาตรฐานความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี ได้ทราบและพิจารณา

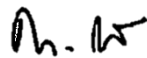
ข้อ ๗ ให้มหาวิทยาลัยและส่วนงานกำหนดขั้นตอนการบริหาร จัดการอุบัติการณ์ เพื่อป้องกัน รับมือหรือบรรเทาความรุนแรงจากอุบัติการณ์ที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงกำหนดขั้นตอนหรือสิ่งที่ต้องดำเนินการหลังอุบัติการณ์จบสิ้นลงแล้ว

ข้อ ๘ ให้ส่วนงานดำเนินการกำกับดูแลให้ผู้ใช้ห้องปฏิบัติการมีความรู้ที่เหมาะสมต่อการทำงานอย่างปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ โดยควรจัดให้มีการอบรมหรือกำหนดให้ผู้ใช้ห้องปฏิบัติการต้องเข้ารับการฝึกอบรมและประเมินความรู้ก่อนการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ

ข้อ ๙ ให้มหาวิทยาลัยและส่วนงานจัดให้มีการประเมินผลด้านความปลอดภัย การจัดการ และการควบคุมความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน ทุกระดับ ทั้งด้านการเรียน การสอน การวิจัยและการบริการวิชาการ และการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

ข้อ ๑๐ ให้มหาวิทยาลัยและส่วนงานสนับสนุนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ เช่น แผนงาน งบประมาณ แต่งตั้งคณะบุคคลเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความปลอดภัย เป็นต้น

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา เจริญใจ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

แบบสำรวจข้อมูลห้องปฏิบัติการทางเคมี (NU Chemical Lab Survey Form)

คำชี้แจง

1. ห้องปฏิบัติการ 1 ห้อง ต่อ 1 แบบสำรวจ
2. กรณีห้องปฏิบัติการครอบคลุมบริเวณติดกันมากกว่า 1 ห้อง สามารถพิจารณาว่าเป็น 1 ห้องปฏิบัติการได้ ในกรณีที่ในแต่ละห้องนั้นมีลักษณะกิจกรรมใกล้เคียงกัน และสามารถเดินทะลุเชื่อมถึงกันได้
3. กรณีห้องปฏิบัติการที่เคยลงทะเบียนในระบบ ESPReL* แล้วควรใช้ชื่อห้องปฏิบัติการที่เหมือนกับในระบบฯ
4. กรณีห้องปฏิบัติการที่เคยลงทะเบียนในระบบ ESPReL* สามารถปรับปรุงข้อมูลห้องปฏิบัติการ ได้ที่เมนู “ข้อมูลห้องปฏิบัติการ” ใน www.esprel.labsafety.nrct.go.th
5. หากมีข้อสงสัย หรือมีคำถามในการกรอกแบบสำรวจนี้ กรุณาติดต่อ นางวิภาดา บุญส่งแท้ โทรศัพท์ 055-968745

หมายเหตุ *ระบบ ESPReL หมายถึง ระบบการลงทะเบียนห้องปฏิบัติการและระบบการประมวลผลการสำรวจสภาพความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการด้วยตนเอง จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

นิยาม

1. **ส่วนงาน** หมายถึง โครงสร้างส่วนงานของมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แก่ สภามหาวิทยาลัยนเรศวร สำนักงานอธิการบดี สำนักหอสมุด คณะบัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย ศูนย์ ส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. **ห้องปฏิบัติการ** หมายถึง สถานที่หรือห้องที่มีการปฏิบัติการทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ ห้องปฏิบัติการทางวิศวกรรมและเทคโนโลยี ห้องปฏิบัติการแปรรูปอาหาร ห้องปฏิบัติการสัตว์ทดลอง โรงเรือนและแปลงเกษตรกรรมพืชและสัตว์ ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์และสาธารณสุข ห้องปฏิบัติการทางเภสัชกรรมและเครื่องสำอาง หรือห้องปฏิบัติการอื่นใดที่มีการใช้สารเคมี วัตถุชีวภาพ และสิ่งส่งตรวจจากมนุษย์สัตว์และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น กรณีห้องปฏิบัติการครอบคลุมบริเวณติดกันมากกว่า 1 ห้อง จะสามารถพิจารณาว่าเป็น 1 ห้องปฏิบัติการได้ ในกรณีที่แต่ละห้องมีลักษณะกิจกรรมใกล้เคียงกัน และสามารถเดินทะลุเชื่อมถึงกันได้
3. **หัวหน้าห้องปฏิบัติการ** หมายถึง ผู้รับผิดชอบในด้านบริหารจัดการ ด้านความเรียบร้อย และด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ ในกรณีที่ส่วนงานไม่ได้กำหนด หรือมอบหมาย ให้ส่วนงานดำเนินการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบห้องปฏิบัติการ
4. **เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบห้องปฏิบัติการ** หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบ หรือช่วยงานหัวหน้าห้องปฏิบัติการในด้านการบริหารจัดการ ด้านความเรียบร้อย และด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ

* หมายถึง เป็นช่องข้อมูลที่จำเป็นต้องกรอก หากไม่มีข้อมูลในส่วนนี้จะไม่สามารถ submit แบบสำรวจเข้าระบบได้

ข้อมูลพื้นฐานห้องปฏิบัติการ

ชื่อห้องปฏิบัติการ* เลขที่ห้อง* ชั้น* อาคาร*

หมายเลขโทรศัพท์ห้องปฏิบัติการ (ถ้ามี).....หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อกรณีฉุกเฉิน*

หน่วยงาน (ภาควิชา/หลักสูตร/ ฯลฯ) * ส่วนงาน (คณะ/วิทยาลัย/ ฯลฯ)*

พื้นที่ห้องปฏิบัติการ*.....ตารางเมตร (หากไม่ทราบค่าแน่นอน ให้ระบุเป็นค่าประมาณ)

จำนวนผู้ปฏิบัติงานในห้อง/ใช้งาน*คน (ในขณะที่มีผู้ใช้งานมากที่สุด)

1. หัวหน้าห้องปฏิบัติการ

ชื่อ-สกุล หัวหน้าห้องปฏิบัติการ*.....

หมายเลขโทรศัพท์สำนักงาน.....หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่/ติดต่อกรณีฉุกเฉิน*

อีเมล*.....

2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบห้องปฏิบัติการ*

เป็นบุคคลเดียวกับหัวหน้าห้องปฏิบัติการ

เป็นบุคคลอื่น

ชื่อ-สกุล เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบห้องปฏิบัติการ*.....

หมายเลขโทรศัพท์สำนักงาน.....หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่/ติดต่อกรณีฉุกเฉิน*

อีเมล*.....

3. ลักษณะของห้องปฏิบัติการ* (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

งานวิจัย การเรียนการสอน งานบริการ ศูนย์บริการเครื่องมือ อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ประเภทห้องปฏิบัติการ* (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ วิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์เคมี

วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ชีวภาพ

อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี

วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ วิศวกรรมสารสนเทศ

วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมโลหะและวัสดุ วิศวกรรมทางการแพทย์

วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีชีวภาพสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีชีวภาพอุตสาหกรรม นานาเทคโนโลยี

อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

วิทยาศาสตร์การแพทย์และสุขภาพ

การแพทย์พื้นฐาน การแพทย์คลินิก วิทยาศาสตร์สุขภาพ เทคโนโลยีชีวภาพทางการแพทย์

อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

เกษตรศาสตร์

เกษตรกรรม ป่าไม้ ประมง สัตวศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ เทคโนโลยีทางการเกษตร

อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

5. เลขทะเบียนในระบบ ESPReL*

ไม่มี มี (โปรดระบุ.....)

6. ห้องปฏิบัติการท่านได้รับมาตรฐานหรือผ่านการตรวจประเมินหรือปฏิบัติงานตามมาตรฐานห้องปฏิบัติการด้านใดบ้าง

ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานใด

ได้รับการรับรองมาตรฐานหรือผ่านการตรวจประเมินหรือปฏิบัติงานตามมาตรฐาน

ESPReL

มาตรฐานการยอมรับร่วม Peer Evaluation

มอก. 2677-2558

ISO/IEC 17025

ISO 15189

ISO 15190

OECD GLP

อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. ห้องปฏิบัติการท่านกำหนดเป้าหมายที่จะได้รับมาตรฐานหรือผ่านการตรวจประเมินหรือปฏิบัติงานตามมาตรฐาน

ห้องปฏิบัติการด้านใดบ้าง

ยังไม่มีการกำหนดเป้าหมาย

กำหนดเป้าหมายเพื่อขอการรับรองมาตรฐาน

ESPReL

มาตรฐานการยอมรับร่วม Peer Evaluation

มอก. 2677-2558

ISO/IEC 17025

ISO 15189

ISO 15190

OECD GLP

อื่นๆ โปรดระบุ.....

ข้อมูลด้านสารเคมี

1. สถานที่เก็บสารเคมีที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ

เก็บในห้องปฏิบัติการนี้

เก็บในห้องอื่น โปรดระบุรายละเอียดห้องเก็บสารเคมี (เพิ่มจำนวนห้องได้ไม่จำกัด)

1) ชื่อห้อง.....เลขที่ห้อง.....ชั้น.....อาคาร.....

2) ชื่อห้อง.....เลขที่ห้อง.....ชั้น.....อาคาร.....

2. ห้องปฏิบัติการมีการจัดการข้อมูลสารเคมีแบบใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

โปรแกรม Cheminvent โปรดระบุชื่อคลังสารเคมี (ทั้งหมด หรือเท่าที่ทราบ)

1) ชื่อคลังสารเคมี.....

2) ชื่อคลังสารเคมี.....

3) ชื่อคลังสารเคมี.....

รูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ (เช่น Excel, Access ฯลฯ)

รูปแบบ hard copy (เช่น stock card, สมุดบันทึก ฯลฯ)

ไม่มีการจัดการข้อมูลสารเคมี

3. สารเคมีที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ไม่มีการใช้สารเคมี

สารเคมีที่ระเบิด

สารเคมีไวไฟ

สารเคมีออกซิไดซ์และวัตถุเปอร์ออกไซด์

สารเคมีที่มีพิษ

สารเคมีที่ทำให้เกิดโรค

สารเคมีที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม

สารเคมีที่กัดกร่อน

สารเคมีที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง

อื่นๆ โปรดระบุ.....